

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти очікують **скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** в наступні 12 місяців. Одночасно респонденти **негативно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у цей період. Прогнозується нижча інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 26.3% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 2.9%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.7%. Найбільш песимістично налаштовані респонденти підприємств сільського господарства («мінус» 40.0%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** 56.8% опитаних респондентів очікують, що інфляція не перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 36.1%), у цілому по Україні – 46.8%. **Головними чинниками зростання інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 78.9% респондентів (у попередньому кварталі – 80.6%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 26.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.8%), у цілому по Україні – «мінус» 2.5% (таблиця). Найпесимістичніше налаштовані керівники підприємств інших видів економічної діяльності (баланси відповідей – «мінус» 33.3%);
- **помітне зменшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 21.1% (у IV кварталі 2022 року – 2.7%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікують збільшення обсягів реалізації: баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 15.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 2.8% та 2.0% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 19.4% та «мінус» 16.2% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7% та «мінус» 13.9% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 17.8% та «мінус» 10.3% відповідно (таблиця);
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 26.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 36.1%). У цілому по Україні – «мінус» 16.4% (графік 4);
- **повільніше зростання цін на товари/послуги, що купуються, та на товари/послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 84.2% та 52.6% відповідно (у попередньому кварталі – 97.2% та 61.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на енергоносії, сировину і матеріали та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 64.9% та 27.0% відповідно (у попередньому кварталі – 66.7% та 27.0% відповідно) (графіки 4 і 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

Посилилися очікування підприємств області щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали менш жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складна процедура оформлення документів (графік 10).

97.3% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 94.7%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

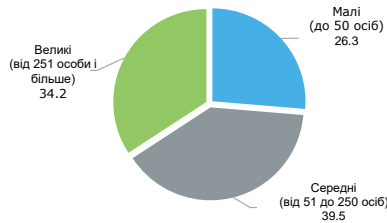
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 13.2% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 8.1%). У цілому по Україні – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 35.7% (як у IV кварталі 2022 року – «мінус» 31.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 21.6% (у IV кварталі 2022 року – 25.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

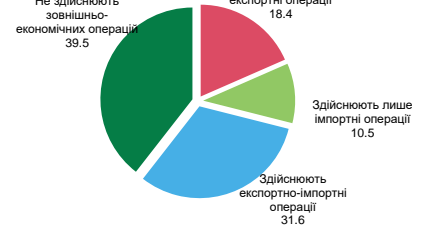
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

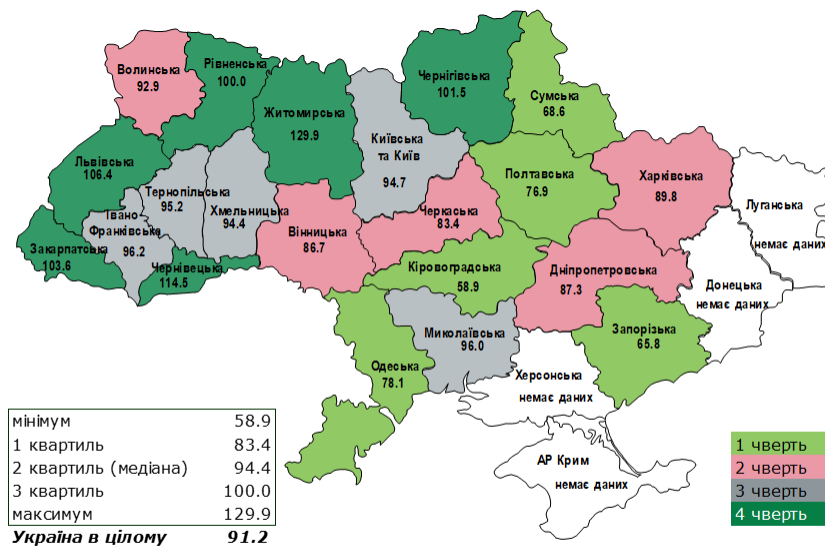

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 30 січня – 22 лютого 2023 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

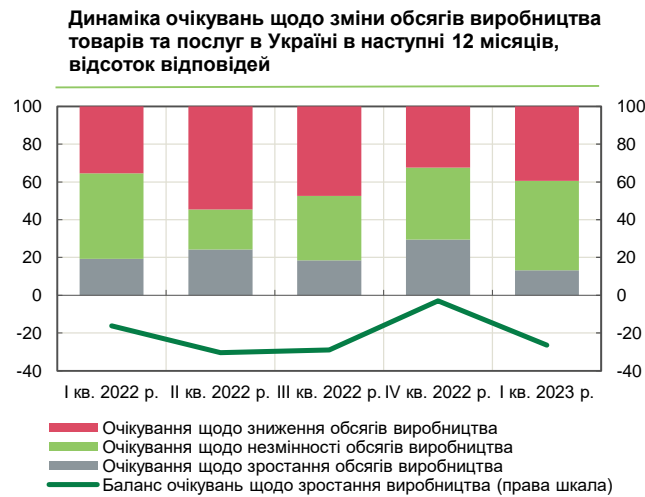
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	9.7	-8.8	-5.6	-10.8	-26.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	19.4	0.0	8.1	2.7	-21.1
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-17.9	-29.4	-13.5	-16.7	-19.4
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	-3.4	-23.5	-10.8	-13.9	-16.2
кількості працівників	-10.0	-27.3	-31.6	-36.1	-26.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

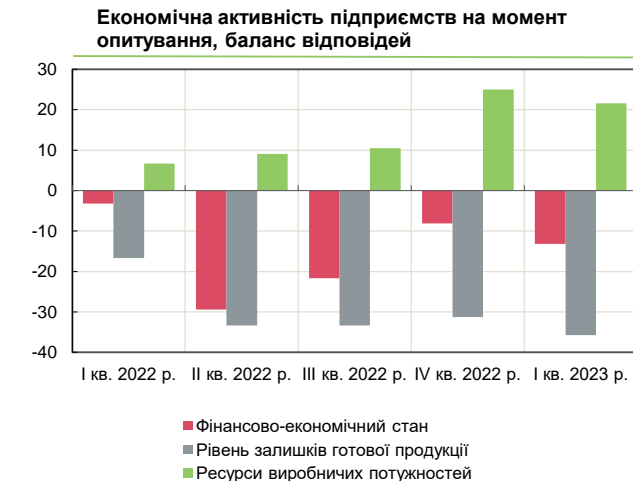
Графік 1

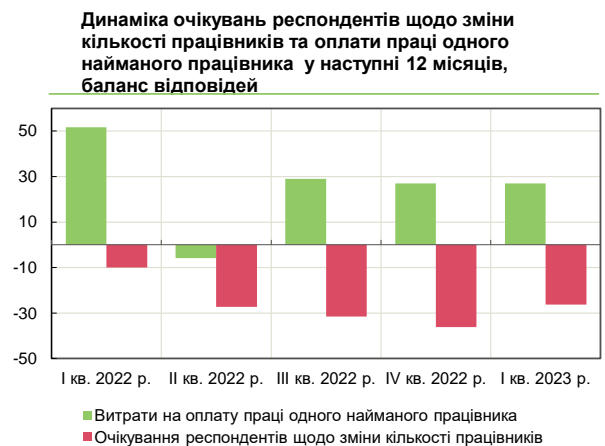
Графік 2

Графік 3

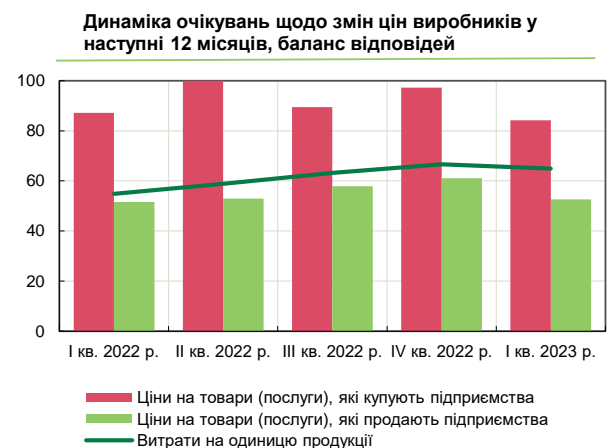
Графік 4

Графік 5

Графік 6

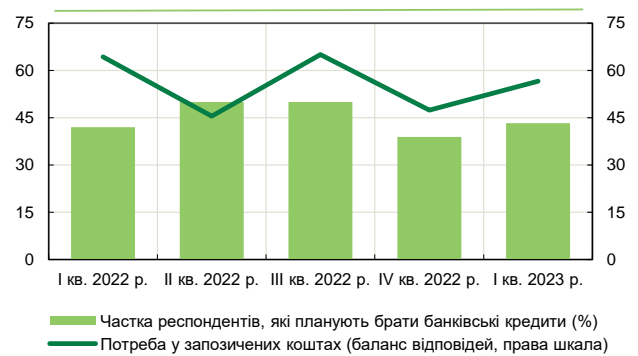
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

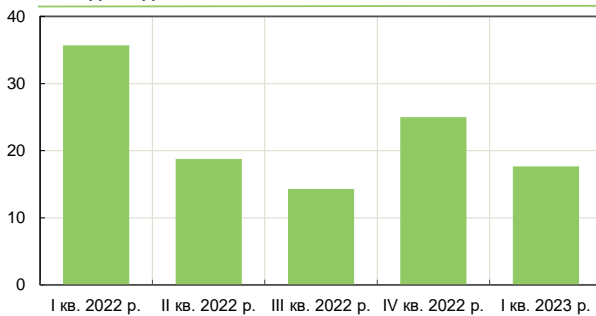
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

